

IV

(Akty prijaté pred 1. decembrom 2009 podľa Zmluvy o ES, Zmluvy o EÚ a Zmluvy o Euratome)

ROZHODNUTIE DOZORNÉHO ÚRADU EZVO

č. 329/08/COL

z 28. mája 2008

o pomoci v prospech spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. (Island)

DOZORNÝ ÚRAD EZVO ⁽¹⁾,

keďže:

I. SKUTOČNOSTI

1. POSTUP

SO ZRETELOM na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore ⁽²⁾, a najmä na jej články 61 až 63 a protokol 26,

SO ZRETELOM na Dohodu medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdneho dvora ⁽³⁾, a najmä na jej článok 24,

SO ZRETELOM na článok 1 ods. 2 časti I a článok 4 ods. 4, článok 6, článok 7 ods. 5 a článok 14 časti II protokolu 3 k Dohode o dozore a súde ⁽⁴⁾,

SO ZRETELOM na usmernenia dozorného úradu ⁽⁵⁾ o uplatňovaní a výklade článkov 61 a 62 Dohody o EHP, a najmä ich kapitolu o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach,

SO ZRETELOM na rozhodnutie dozorného úradu zo 14. júla 2004 o vykonávacích ustanoveniach uvedených v článku 27 časti II protokolu 3 ⁽⁶⁾,

PO VYZVANÍ zainteresovaných strán, aby predložili svoje pripomienky na základe uvedených ustanovení ⁽⁷⁾ a so zreteľom na tieto pripomienky,

Podľa článku 1 ods. 3 časti I protokolu 3 notifikovali islandské orgány predaj podielov štátu v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. listom Zastúpenia Islandskej republiky pri Európskej únii z 19. augusta 2003, ktorým bol postúpený list ministerstva financií z 19. augusta 2003 (dok. č. 03-5685 A).

Dňa 17. decembra 2003 spoločnosť Aalborg Portland Íslandi ehf. podala dozornému úradu sťažnosť na podmienky predaja podielov islandského štátu v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Dozorný úrad prijal a zaevidoval tento list 23. decembra 2003 (dok. č. 03-9059 A). Sťažovateľ žiadal, aby sa táto sťažnosť spracovávala súčasne s notifikáciou vlády o predaji spoločnosti.

Po určitej výmene korešpondencie ⁽⁸⁾ informoval dozorný úrad islandské orgány listom z 21. decembra 2004, že rozhodol o začatí konania podľa článku 1 ods. 2 časti I protokolu 3 vo veci predaja podielov islandského štátu v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. (vec č. 296878). Dozorný úrad vyjadril pochybnosti týkajúce sa trhovej hodnoty spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v čase predaja podielov štátu, trhovej hodnoty aktív spätne nadobudnutých štátom, práva spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. bezodplatne využívať niektoré aktíva v Reykjavíku, ktoré boli odpredané štátnej pokladnici, ako aj práva tejto spoločnosti opätovne nadobudnúť určitý majetok a práva k pozemkom v Reykjavíku za vopred stanovenú cenu.

Rozhodnutie dozorného úradu č. 421/04/COL o začatí konania vo veci formálneho zisťovania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* a v jeho dodatku EHP ⁽⁹⁾. Dozorný úrad vyzval zainteresované strany, aby k nemu predložili svoje pripomienky. Islandské orgány predložili pripomienky k tomuto rozhodnutiu listom z 24. februára 2005 (vec č. 311243). Dňa 20. júna 2005 boli dozornému úradu doručené pripomienky spoločnosti Íslenskt sement ehf., ktorá kúpila spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. (vec č. 323552). Dňa 2. septembra 2005 spoločnosť Aalborg Portland Íslandi ehf. predložila ďalšie pripomienky (vec č. 333018).

⁽¹⁾ Ďalej len „dozorný úrad“.

⁽²⁾ Ďalej len „Dohoda o EHP“.

⁽³⁾ Ďalej len „Dohoda o dozore a súde“.

⁽⁴⁾ Ďalej len „protokol 3“.

⁽⁵⁾ Usmernenia o uplatňovaní a výklade článkov 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 k Dohode o dozore a súde, ktoré prijal a vydal Dozorný úrad EZVO 19. januára 1994 a ktoré boli uverejnené v Ú. v. ES L 231, 3.9.1994, s. 1, a dodatku EHP č. 32, 3.9.1994. Usmernenia boli naposledy zmenené a doplnené 19. decembra 2007. Ďalej len „usmernenia o štátnej pomoci“. Aktualizovaná verzia usmernení o štátnej pomoci je na internetových stránkach dozorného úradu: <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>.

⁽⁶⁾ Uverejnené v Ú. v. EÚ L 139, 25.5.2005, s. 37.

⁽⁷⁾ Rozhodnutie dozorného úradu č. 421/04/COL bolo uverejnené v Ú. v. EÚ C 117, 19.5.2005, s. 17 a dodatku EHP č. 24, 19.5.2005. Rozhodnutie dozorného úradu č. 368/06/COL bolo uverejnené v Ú. v. EÚ C 77, 5.4.2007, s. 21 a dodatku EHP č. 17, 5.4.2007, s. 1.

⁽⁸⁾ Podrobnejšie informácie o rôznej korešpondencii medzi dozorným úradom a islandskými orgánmi sú uvedené v rozhodnutí úradu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, rozhodnutie č. 421/04/COL.

⁽⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 7.

V liste zo 17. februára 2006 (vec č. 363608) postúpili islandské orgány dozornému úradu anglickú kópiu dohody uzavretej medzi spoločnosťou Sementsverksmiðjan hf. a ministerstvom priemyslu v mene vlády Islandu, na základe ktorej bola zrušená opcia spoločnosti na opätovnú kúpu niektorých aktív v Reykjavíku. Ďalej podľa článku 2 tejto dohody si spoločnosť prenajala aktíva, ktoré využívala od 1. januára 2004, na dobu neurčitú a za ich prenájom mala platiť mesačné nájomné určené v súlade s trhovými cenami.

Vzhľadom na pripomienky sťažovateľa a vzhľadom na ďalšie informácie, ktoré poskytli islandské orgány počas konania vo veci formálneho zisťovania, považoval dozorný úrad za nevyhnutné rozšíriť konanie vo veci formálneho zisťovania aj na dôchodkové záväzky spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ktoré prevzal islandský štát. Následne dozorný úrad prijal rozhodnutie č. 367/06/COL z 29. novembra 2006 o prevzatí dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. zo strany islandského štátu. Listom z 29. novembra 2006 (vec č. 399095) informoval dozorný úrad islandské orgány, že rozhodol o rozšírení konania vo veci formálneho zisťovania v súvislosti s týmto opatrením. Islandské orgány nepredložili žiadne pripomienky k rozhodnutiu dozorného úradu.

V ten istý deň, 29. novembra 2006, uzavrel dozorný úrad konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa štátnej pomoci v prospech skupiny investorov Íslenskt sement ehf., ktorá nadobudla podiely štátu na spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Dozorný úrad dospel k záveru, že táto transakcia nezahŕňala pomoc.

Rozhodnutie dozorného úradu č. 367/06/COL bolo uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie a v jeho dodatku EHP⁽¹⁰⁾. Dozorný úrad vyzval zainteresované strany, aby k nemu predložili svoje pripomienky. Dozornému úradu boli 7. mája 2007 doručené pripomienky od spoločnosti Íslenskt sement ehf. (vec č. 420691). Listom zo 14. mája 2007 (vec č. 421504) ich dozorný úrad postúpil islandským orgánom, ktoré tak dostali možnosť odpovedať na predložené pripomienky. Islandské orgány odpovedali 18. apríla 2008 (vec č. 474416).

2. SÚVISLOSTI

2.1. PREDAJ SPOLOČNOSTI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF.

Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. mala do vstupu dovozcú cementu z Dánska na islandský trh v roku 2000 de facto monopolné postavenie na trhu s cementom. Nová situácia v oblasti hospodárskej súťaže spôsobila spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. hospodárske ťažkosti a začali sa kumulovať straty. Preto sa v marci 2003 štát rozhodol spoločnosť predať a vyhlásil verejnú súťaž na odkúpenie 100 % svojich podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf.⁽¹¹⁾

Na základe verejnej súťaže bola vybraná skupina investorov⁽¹²⁾, ktorá založila spoločnosť Íslenskt sement ehf. na účely nadobudnutia štátnych podielov. S týmito investormi začala vláda rokovať o predaji podielov štátu v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Výsledkom rokovaní medzi vládou a spoločnosťou Íslenskt sement ehf. bol predaj spoločnosti prevažne v súlade s ďalej opísanými dohodami.

Ministerstvo priemyslu podpísalo 2. októbra 2003 v mene vlády Islandu so spoločnosťou Íslenskt sement ehf. dohodu o kúpe podielov. Na základe tejto dohody štát, vlastník 100 % podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v nominálnej hodnote 450 miliónov ISK, predal tieto podiely spoločnosti Íslenskt sement ehf. za cenu 68 miliónov ISK.

Podľa článku 4 dohody o kúpe podielov prevzala vláda Islandu dôchodkové dlhy a záväzky spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Prevzala aj všetky existujúce a budúce záväzky týkajúce sa ročného vyrovnania odvodov za osoby, ktoré platia príspevky do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov, pokiaľ sú tieto osoby zamestnancami spoločnosti Sementsverksmiðjan hf.

Na základe dohody uzavretej 23. októbra 2003 s dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov prevzalo ministerstvo financií v mene štátnej pokladnice zvyšok dlhopisov vydaných na vyrovnanie vzniknutých záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v zmysle dohody z roku 1997, ako aj existujúce a budúce záväzky súčasných zamestnancov spoločnosti začlenených v sekcii B. Vláda tým splnila záväzok ustanovený v článku 4 dohody o kúpe podielov uzavretej medzi ministerstvom priemyslu a spoločnosťou Íslenskt sement ehf.

Podľa článku 5 dohody o kúpe podielov mala vláda Islandu na základe samostatnej dohody odkúpiť od spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. niektoré aktíva. Podľa článku 5 ods. 3 bola kúpna cena týchto aktív 450 mil. ISK.

V ten istý deň – 2. októbra 2003 – podpísali spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. a štátna pokladnica Islandu dohodu o kúpe, na základe ktorej štátna pokladnica kúpila majetok a aktíva spoločnosti v Reykjavíku, administratívnu budovu spoločnosti v Akranes okrem jeden a pol podlažia a akcie a dlhopisy iných spoločností, ktoré spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. vlastnila, za cenu 450 miliónov ISK. Podľa článku 5 tejto dohody o kúpe si Sementsverksmiðjan hf. mohla ponechať časť predaného majetku v Reykjavíku⁽¹³⁾, užívať ho na

⁽¹⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 7.

⁽¹¹⁾ Podrobnejšie informácie o postupe predaja sú uvedené v rozhodnutí úradu č. 421/04/COL.

⁽¹²⁾ Investičnú skupinu tvorili spoločnosti Framtak fjárfestingarbanki hf., Björgun ehf., BM Vallá ehf. a pôvodne Steypustöðin, ktorú neskôr nahradila nórska spoločnosť Norcem AS.

⁽¹³⁾ Dva zásobníky na skladovanie cementu, budova expedície/balania cementu, schodisko a vstupná hala, obloženie cementového potrubia, oplotenie a brána, oceľové silo s príslušenstvom, vzduchové kompresory, sušička s elektrickým zariadením v skladiskovej hale pri doku, prístavný žeriav, potrubie v obložení cementového potrubia, zariadenie na váženie vozidiel a súvisiace počítačové vybavenie.

účely vlastnej priemyselnej činnosti a najneskôr 31. decembra 2011 ho vrátiť štátnej pokladnici. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. hradí kompletnú údržbu a vylepšenia tohto majetku, ale nemusí platiť žiadnu odplatu za toto užívacie právo. Podľa článku 6 dohody o kúpe mala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. do 31. decembra 2009 právo spätne odkúpiť uvedený predaný mete out v Reykjavíku za celkovú cenu 95 miliónov ISK s fixným ročným úrokom 7 % od 1. augusta 2003.

Táto dohoda o kúpe bola zmenená a doplnená 16. februára 2006 dohodou podpísanou medzi spoločnosťou Sementsverksmiðjan hf., ministerstvom priemyslu v mene vlády Islandu a spoločnosťou Íslenskt sement ehf. Zmluvné strany sa dohodli odchýliť sa od článku 5 ods. 4 dohody o kúpe podielov, pokiaľ ide o možnosť spätného odkúpenia určitých aktív, a od článku 6 dohody o kúpe a nahradiť ho ustanovením o prenájme určitých aktív⁽¹⁴⁾. Mesačné nájomné bolo stanovené na [...] ISK a malo sa upravovať podľa indexu stavebných nákladov. Pokiaľ ide o termín odovzdania predaných aktív štátnej pokladnici, zmluvné strany sa dohodli nahradiť dátum 31. decembra 2011 termínom 1. januára 2004.

2.2. DLH SPOLOČNOSTI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. VOČI ŠTÁT- NEMU DÔCHODKOVÉMU FONDU

2.2.1. *Fungovanie dôchodkového fondu štátnych zamestnancov*

Na dôchodkový fond štátnych zamestnancov sa pôvodne vzťahovali ustanovenia zákona č. 29/1963. V roku 1990 sa zdali príspevky do dôchodkového fondu štátnych zamestnancov nedostatočné na pokrytie vyplácaných dôchodkov. Preto štát rozhodol o reforme systému a prijal zákon č. 1/1997 o dôchodkovom fonde štátnych zamestnancov. Dôchodkový fond štátnych zamestnancov sa rozdelil na dve sekcie: bola vytvorená nová sekcia A a jestvujúci dôchodkový fond sa zmenil na sekciu B. Všetci noví zamestnanci museli vstúpiť do sekcie A, kým existujúci zamestnanci si mohli vybrať medzi členstvom v sekcii A alebo zachovaním svojho práva na členstvo v sekcii B, do ktorej už nemohli vstupovať noví členovia. Podľa islandských orgánov sa rozdelením dôchodkového fondu štátnych zamestnancov na sekciu A a sekciu B stal fond sebestačným a prestal sa ďalej kumulovať negatívny zostatok medzi príspevkami a záväzkami, ktorý by prípadne musela vyrovnávať štátna pokladnica⁽¹⁵⁾.

V dôsledku ustanovení týkajúcich sa sekcie B však zvyčajne vzniká deficit, ktorý sa musí pravidelne vyrovnávať.

⁽¹⁴⁾ Tlaková komora, dve silá, expedícia cementu, čerpacia stanica, zariadenie na váženie vozidiel a súvisiace počítačové vybavenie na expedícii, žeriav, potrubia a oceľové silo s príslušenstvom, strojné zariadenia a toalety, transformačná stanica, schodisko a vstupná hala.

⁽¹⁵⁾ Príspevky do sekcie A dôchodkového fondu štátnych zamestnancov sa platia na základe celkového príjmu zamestnancov patriacich do tejto sekcie, ktorí nadobúdajú právo na dôchodok podľa celkovej sumy zaplatených príspevkov. Rovnako ako pri väčšine povinných dôchodkových fondov sú práva na dôchodok v sekcii A prepojené s indexom spotrebiteľských cien. Práva na dôchodok v prípade zamestnancov patriacich do príslušnej sekcie sú zakotvené v zákone a zamestnávateľia musia pravidelne upravovať svoje príspevky, aby príjmy fondu pokrývali jeho záväzky.

V ustanoveniach týkajúcich sa sekcie B sa počíta s platením príspevkov do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov len podľa základného platu zamestnancov patriacich do tejto sekcie a nie podľa ich celkového príjmu. Do tejto sekcie patriaci zamestnanci nadobúdajú právo dostávať určité percento základného platu funkcie, z ktorej odišli do dôchodku. Dôchodok je preto prepojený s priemerným rastom plátov štátnych zamestnancov. Podľa článku 33 zákona č. 1/1997 musí tento rozdiel vyrovnávať zamestnávateľ členov sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov. Ak by si však zamestnávateľ túto svoju povinnosť neplnil, na základe článku 32 zákona č. 1/1997 ručí podľa tohto zákona za vyplatenie dôchodku zamestnancovi štátna pokladnica.

2.2.2. *Určenie dlhu spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov*

Reformou uskutočnenou v roku 1996 sa do zákona, ktorý sa uplatňuje na dôchodkový fond štátnych zamestnancov, zaviedlo nové ustanovenie, na základe ktorého hradí nárast vyplácaných dôchodkov zamestnávateľ.

Článok 33 zákona č. 1/1997 ustanovuje, že „v prípade, že sa pôvodne určený [...] dôchodok zvýši v dôsledku všeobecného rastu plátov zamestnancov vo verejnom sektore, štátna pokladnica a ostatní zamestnávateľia, ktorí poisťujú svojich zamestnancov vo fonde, **uhradia**⁽¹⁶⁾ zvýšenie vyplácaných dôchodkov z tohto dôvodu. [...]“.

Dňa 8. októbra 1997 podpísalo ministerstvo financií s dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov dohodu o plnení záväzkov štátnej pokladnice podľa článku 33 zákona č. 1/1997 o dôchodkovom fonde štátnych zamestnancov, pokiaľ ide o zamestnancov Islandských štátnych cementární na konci roku 1996. Tieto záväzky zodpovedali vzniknutému záväzku plynúceho zo zvýšených dôchodkov pre zamestnancov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. po odpočítaní podielu tejto spoločnosti na aktívach fondu.

Článok 3 tejto dohody znie: „S použitím stanovenej úrokovej sadzby 3,5 % bola súčasná hodnota vzniknutých záväzkov LSR⁽¹⁷⁾ voči zamestnancom Islandských štátnych cementární ku koncu roka 1996 stanovená na 494 816 380 ISK. Aktíva LSR na vyplatenie záväzkov predstavujú 19 % vzniknutých nevyrovnaných záväzkov fondu. Štátne záväzky v mene spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Ltd. tak predstavujú 400 801 268 ISK.“

Nový článok 33 zákona č. 1/1997 ustanovuje možnosť platenia dlhopismi.

⁽¹⁶⁾ Zvýraznenie hrubým písmom doplnil dozorný úrad.

⁽¹⁷⁾ Skratka názvu dôchodkového fondu štátnych zamestnancov v islandčine.

„Správna rada fondu môže [...] prijať dlhopis na úhradu vzniknutých záväzkov. [...] Takto vyrovnaný záväzok sa poistnomatematically hodnotí k dátumu vyrovnania. Zamestnávateľ, ktorý vyrovnal svoj záväzok vydaním dlhopisu v súlade s týmto odsekom, nenesie ďalšiu zodpovednosť za záväzky fondu [...], pokiaľ ide o obdobie a zamestnancov, ktorých sa toto vyrovnanie týka.“

Podľa článku 4 tej istej dohody: „štátna pokladnica vyrovná svoj záväzok voči LSR podľa článku 2 poskytnutím dlhopisov spoločnosti Iceland Cement Ltd v celkovej hodnote 326 488 714 ISK [...]. Hodnota dlhopisov sa upravuje vzhľadom na infláciu indexom spotrebiteľských cien (CPI) so základným indexom 178,6. Ročný úrok je 5,5 % (2,75 % polročne) a vypočíta sa k 1. januára 1997. Úrok za obdobie od 1. januára 1997 do 30. augusta 1997 sa vypláti 1. novembra 1997 samostatne. Súčasná hodnota dlhopisov k 1. septembru 1997 pri stanovenom úroku 3,5 % je 400 801 268 ISK. Štátna pokladnica ručí LSR za platbu splátok a úrokov z týchto dlhopisov. Týmito dlhopismi štátna pokladnica úplne vyrovnala svoje záväzky voči LSR, pokiaľ ide o dôchodkové doplatky podľa článku 33 zákona č. 1/1997 o dôchodkovom fonde štátnych zamestnancov, ktoré zamestnancom Islandských štátnych cementární vznikli na základe členstva v LSR do konca roka 1996.“

Keď teda spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. vyrovnala svoj záväzok vydaním dlhopisov v hodnote stanovenej v dohode z 8. októbra 1997, nebude podľa posledného odseku článku 33 zákona č. 1/1997 nieš' ďalej zodpovednosť za záväzky fondu vyplácať dôchodky jej bývalým zamestnancom, v súvislosti s obdobím do konca roka 1996, na ktoré sa vyrovnanie vzťahuje. Tieto dlhopisy sú tak jednoducho odkladom vyrovnania dlhu.

Dňa 30. marca 1999 podpísali spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. a dôchodkový fond štátnych zamestnancov druhú dohodu podľa článku 33 zákona č. 1/1997. Na základe tejto dohody bude fond každoročne hodnotiť dôchodkové záväzky vzniknuté počas roka, týkajúce sa zamestnancov spoločnosti, ktorí sú členmi sekcie B fondu a stále pracujú v spoločnosti. Spoločnosť vyrovná tieto záväzky po odpočítaní všetkých príspevkov už zaplatených zamestnancami a spoločnosťou a vzhľadom na práva získané počas roka. Podľa informácie islandských orgánov boli v roku 2003 členmi sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov ešte stále piati zamestnanci spoločnosti Sementsverksmiðjan hf.

2.2.3. *Prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. štátom*

Na základe dohody z 23. októbra 2003 uzatvorenej medzi ministerstvom financií a dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov prevzalo ministerstvo financií v mene štátnej pokladnice zvyšné dlhopisy, ktoré vydala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf., na vyrovnanie vzniknutých záväzkov spoločnosti podľa dohody z roku 1997. Vláda tiež prevzala záväzky

spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov každoročne uhradiť a vyrovnáť za zamestnancov spoločnosti patriacich do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov vyrovnanie odvodov (ako sa uvádza v dohode medzi dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov a spoločnosťou Sementsverksmiðjan hf. z 30. marca 1999).

Touto dohodou ministerstvo financií splnilo záväzok, ktorý prevzalo podľa článku 4 zmluvy o kúpe podielov podpísanej 2. októbra 2003 so skupinou investorov Íslenskt sement ehf. Podľa uvedeného ustanovenia, „predávajúci prevezme dôchodkové dlhy a záväzky spoločnosti, za ktoré ručí vláda a ktoré prevzala spoločnosť v roku 1997 na základe osobitnej dohody. Predávajúci prevezme aj všetky existujúce a budúce záväzky týkajúce sa ročného vyrovnania odvodov za osoby, ktoré v súčasnosti platia príspevky do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov, pokiaľ sú zamestnancami spoločnosti“.

Hoci sa ministerstvo financií samo rozhodlo prevziať v dohode o kúpe podielov uzavretej so skupinou investorov Íslenskt sement ehf. tieto dlhy a záväzky spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. bola oslobodená od týchto záväzkov na základe iného právneho aktu, a to dohody uzavretej 23. októbra 2003 medzi ministerstvom financií a dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov.

Podľa informácií islandských orgánov⁽¹⁸⁾ boli v roku 2003 dôchodkové záväzky za zamestnancov, ktorí už odišli do dôchodku, odhadnuté na 412 mil. ISK. Budúce záväzky za zamestnancov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. stále začlenených do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov boli odhadnuté na 10 – 15 mil. ISK v závislosti od dĺžky zotrvania zamestnancov v spoločnosti.

3. *OPATRENIA HODNOTENÉ V TOMTO ROZHODNUTÍ*

Ako už bolo uvedené, konanie vo veci formálneho zisťovania, ktoré sa začalo na základe rozhodnutia č. 421/04/COL, bolo rozhodnutím č. 367/06/COL rozšírené na prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti štátom.

⁽¹⁸⁾ Islandské orgány poskytli v rôznych listoch informácie o členstve zamestnancov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v sekciách. Tieto odhadované údaje poskytli v liste z 12. novembra 2003. V liste z 18. apríla 2006 islandské orgány ďalej vysvetlili, že v čase od založenia spoločnosti v roku 1993 sa 6 zamestnanci stali členmi dôchodkového fondu štátnych zamestnancov a 93 bolo v súkromných dôchodkových fondoch. Podľa vysvetlenia islandských orgánov mali technicko-hospodárski pracovníci spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. prístup do dôchodkového fondu štátnych zamestnancov, kým robotníci boli poistení v systéme súkromného dôchodkového poistenia, t. j. v dôchodkových fondoch svojich odborov. Aj po založení spoločnosti v roku 1993 sa mohli noví technicko-hospodárski pracovníci stať členmi štátneho dôchodkového fondu. Po predaji štátnych podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v roku 2003 sa všetci noví zamestnanci museli poistiť v niektorom súkromnom dôchodkovom fonde.

V ten istý deň, 29. novembra 2006, prijal dozorný úrad rozhodnutie č. 368/06/COL, v ktorom 29. novembra 2006 uzavrel konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa predaja štátnych podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. spoločnosti Íslenskt sement ehf. za cenu 68 miliónov ISK a dospel k záveru, že predaj neobsahoval štátnu pomoc.

V tomto rozhodnutí bude dozorný úrad hodnotiť možnú existenciu a zlučiteľnosť štátnej pomoci v prospech spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., v súvislosti s nasledovnými opatreniami, o ktorých dozorný úrad ešte nerozhodol:

1. Nákup majetku, aktív, akcií a dlhopisov Sementsverksmiðjan hf. štátom

V rozhodnutí č. 421/04/COL dozorný úrad uviedol, že štátnu pomocou by mohlo byť nadobudnutie aktív spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. ⁽¹⁹⁾ zo strany štátnej pokladnice Islandu za cenu 450 miliónov ISK, ak táto cena nezodpovedala ich trhovej hodnote.

2. Právo spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. ponechať si časť aktív a späťne ich odkúpiť za fixnú cenu

Rozhodnutím č. 421/04/COL začal dozorný úrad aj konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa možnosti spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. ponechať si časť odpredaného majetku v Reykjavíku ⁽²⁰⁾, používať ho na účely svojej vlastnej priemyselnej činnosti a vrátiť ho štátnej pokladnici najneskôr 31. decembra 2011. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. musela platiť za kompletnú údržbu a vylepšenia tohto majetku, ale neplatila žiadnu odplatu za toto užívacie právo. Navyše, podľa článku 6 dohody o kúpe mala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. do 31. decembra 2009 právo späťne odkúpiť uvedený predaný majetok v Reykjavíku za celkovú cenu 95 mil. ISK s fixným ročným úrokom 7 % od 1. augusta 2003.

V rozhodnutí č. 421/04/COL považoval dozorný úrad absenciu odmeny za užívanie aktív v Reykjavíku, ktoré boli predané štátnej pokladnici, predbežne za pomoc. Dozorný úrad sa domnieval, že ak Sementsverksmiðjan hf. predaný majetok späťne odkúpi za uvedenú cenu, štát môže prísť o zisk, ak predá aktíva za nižšiu cenu, ako je ich tržová hodnota.

⁽¹⁹⁾ Dotknuté aktíva sú pozemky a aktíva spoločnosti v Reykjavíku, administratívna budova spoločnosti v Akranes okrem jeden a pol podlažia a akcie a dlhopisy iných spoločností vo vlastníctve spoločnosti Sementsverksmiðjan hf.

⁽²⁰⁾ Dva zásobníky na skladovanie cementu, budova expedície/balenia cementu, schodisko a vstupná hala, obloženie cementového potrubia, oplatenie a brána, ocelové silo s príslušenstvom, vzduchové kompresory, sušička s elektrickým zariadením v skladiskovej hale pri doku, prístavný žerjav, potrubie v obložení, zariadenie na váženie vozidiel a súvisiace počítačové vybavenie.

3. Prevzatie dôchodkových záväzkov Sementsverksmiðjan hf. štátnou pokladnicou

Dozorný úrad dospel v rozhodnutí 367/06/COL k predbežnému záveru, že prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. zo strany štátu predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP. Dozorný úrad mal pochybnosti o tom, či možno uplatniť niektorú z výnimiek zo všeobecného zákazu štátnej pomoci uvedených v článku 61 ods. 2 alebo 3 Dohody o EHP. V prípade poskytnutia štátnej pomoci vyjadril dozorný úrad pochybnosti, či ju možno označiť za zlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP. Dozorný úrad vyslovil obavy, či možno pomoc považovať za zlučiteľnú na základe ustanovení usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu.

4. PRIPOMIENKY ISLANDSKÝCH ORGÁNOV

V liste z 23. februára 2005 sa islandské orgány vyjadrili k pochybnostiam, ktoré vyjadril dozorný úrad v rozhodnutí č. 421/04/COL. Islandské orgány vysvetlili, že späťne odkúpenie aktív od spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. sa uskutočnilo ako súčasť reštrukturalizácie: „Štát kúpi od spoločnosti všetky aktíva, ktoré nie sú bezprostredne nevyhnutné na výrobu a prevádzku, s cieľom znížiť prevádzkové náklady a oživiť prevádzku spoločnosti.“

Pokiaľ ide o správnu hodnotu späťne odkupovaných aktív, islandské orgány tvrdili, že najsprávnejšie ocenenie vykonali v septembri 2003 znalci z AV a VSO Ráðgjöf. Títo znalci ocenili majetok v Reykjavíku na 276 mil. ISK a administratívnu budovu v Akranes na 74,4 mil. ISK. Islandské orgány považovali ocenenie aktív v Reykjavíku za veľmi výhodné pre štát, pretože mali strategickú hodnotu, ktorá vychádzala z predpokladanej budúcej hodnoty, „pretože v čase predaja sa pracovalo na projektovej dokumentácii stavby veľkého mosta, ktorý zablokuje prístup spoločnosti v Sævarhöfðidi v Reykjavíku, čím sa stanú zariadenia nepoužiteľné na prevádzku spoločnosti. Tento most však bude viesť k zmene územného plánu tejto časti mesta a predpokladá sa, že územie bude vyhradené obytnej funkcii, čím sa podstatne zvýši hodnota pozemkov.“

Pokiaľ ide o právo na späťne odkúpenie určitých aktív ustanovené v článku 6 dohody o kúpe z 2. októbra 2003, islandské orgány v tomto liste naznačili svoju vôľu zmeniť dohodu a túto možnosť nahradiť predkupným právom za tržovú cenu.

Islandské orgány napokon predložili argumenty, ktorými zdôvodňovali, že ak by v procese predaja spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. išlo o pomoc, bolo by možné považovať túto pomoc za zlučiteľnú na základe usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu. Na tento účel priložili plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf.

Islandské orgány nepredložili pripomienky k rozhodnutiu dozorného úradu č. 367/06/COL o prevzatí dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. islandským štátom.

5. PRIPOMIENKY SPOLOČNOSTI ÍSLENSKT SEMENT EHF.

Spoločnosť Íslenkt sement ehf. predložila pripomienky k rozhodnutiu dozorného úradu č. 421/04/COL z 20. júna 2005 (vec č. 323552). Vo svojom liste spoločnosť tvrdila, že aktíva, ktoré štát znovu odkúpil od spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., neboli predávané samostatne, ale v spojení s predajom podielov. Uvedený predaj bol preto neoddeliteľnou súčasťou všeobecnej dohody o kúpe týkajúcej sa predaja podielov na spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. ako celku. Spoločnosť Íslenkt sement ehf. považovala práva spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. na využívanie niektorých spätne odkúpených aktív za neoddeliteľnú súčasť privatizácie spoločnosti, ktorá sa zohľadnila pri rokovaní o celkovej kúpnej cene. Bez ohľadu na to by podľa názoru spoločnosti Íslenkt sement ehf. bola objektívna trhovú hodnotu práva využívať tieto aktíva zanedbateľná, „ak by sa nepovažovali za absolútne bezcenné“, pretože ako jediný výrobca cementu na Islande ich mohla využiť len spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. Spoločnosť Íslenkt sement ehf. napokon spochybnila, že by právo spoločnosti na znovu nadobudnutie aktív, ktoré mala právo využívať, za 95 miliónov ISK, obsahovalo štátnu pomoc, pretože tieto špecializované závody na výrobu cementu nemajú veľkú trhovú hodnotu.

V liste zo 7. mája 2007 (vec č. 421504) spoločnosť Íslenkt sement ehf. po prvý, vyjadrila svoje názory na snahu dozorného úradu rozdeliť prípad na dve časti, t. j. na predaj podielov a ostatné opatrenia. Podľa názoru tejto spoločnosti sa rozdielne transakcie musia posudzovať ako celok. „Pre predávajúceho (islandská vláda) aj kupujúceho (Íslenkt sement ehf.) bolo podmienkou, aby dohody uzavreté v ten istý deň predstavovali jednu transakciu, ktorú nemožno rozdeliť. Jedna alebo viac dohôd by tak nebolo uzavretých bez toho, aby v tom istom čase a vzájomnom vzťahu neboli uzavreté všetky ostatné.“

Po druhé, spoločnosť Íslenkt sement ehf. predložila argumenty s cieľom preukázať, že prevzatím dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. zo strany islandského štátu nebola poskytnutá štátna pomoc. Íslenkt sement ehf. vysvetlila, že dôchodkové záväzky neboli zahrnuté v súvahe ročnej účtovnej uzávierky za rok 1996, ale len zaznamenané ako mimosúvahový podmienený záväzok. V roku 1997 boli dôchodkové záväzky spoločnosti uvoľnené vydaním dlhopisov. To znamená, že boli financované prostredníctvom dlhu (dlhopisov) voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov, ktorý bol začítaný v súvahách za rok 1997 a nasledujúce roky ako dlhodobý záväzok. Spoločnosť Íslenkt sement ehf. ďalej vysvetlila, že v súvislosti s predajom svojich podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. štát v roku 2003 prevzal dlh, ktorý mala spoločnosť voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov. V ročnej účtovnej závierke za rok 2003 sa zo záväzkov v súvahe odčítala suma 388 028 317 ISK a o takú istú sumu sa súčasne navýšili nerozdelené zisky spoločnosti.

Po tretie, spoločnosť Íslenkt sement ehf. uvádza predaj aktív spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. štátu za kúpnu cenu 450 mil. ISK, ktorého sa týkalo rozhodnutie dozorného úradu č. 421/04/COL. Všetky podiely a dlhopisy boli štátu odpredané za trhovú hodnotu⁽²¹⁾. Majetok v Sævarhöfði v Reykjavíku bol ocenený na 276 mil. ISK a štát ho kúpil za 280 mil. ISK, kým časť administratívnej budovy v Akranes ocenili na 74,4 mil. ISK a štát ju kúpil za 72,5 mil. ISK.

Spoločnosť Íslenkt sement ehf. poukázala aj na náklady na likvidáciu spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ktoré stanovila v roku 2003 MP Investment Bank Ltd. a zdôrazňuje, že likvidačné náklady boli vypočítané na 506 498 730 ISK vrátane vypratania areálu v Akranes.

Spoločnosť Íslenkt sement ehf. dospela k záveru, že „uplatňujúcu metódu ESD, napr. v prípade Gröditzter Stahlwerke GmbH, je v tomto prípade otázkou, či by celkové náklady štátu na likvidáciu spoločnosti prevýšili náklady štátu na prevzatie dlhov a predaj podielov spoločnosti. Ak je odpoveď na túto otázku kladná, musí sa vychádzať z predpokladu, že štát konal v súlade so zásadou investora v trhovom hospodárstve, pretože súkromný investor by na základe riadneho ekonomického zdôvodnenia dlh prevzal a podiely spoločnosti predal“. Íslenkt sement ehf. preto zastáva názor, že „celkové náklady na likvidáciu spoločnosti prevyšovali celkové náklady na jej predaj o 70 376 683 ISK⁽²²⁾, a teda štát konal v súlade so zásadou investora v trhovom hospodárstve. Preto prevzatie dlhu spoločnosti voči dôchodkovému fondu v spojení s predajom podielov štátu na spoločnosti nemôže byť štátnou pomocou“.

6. PRIPOMIENKY AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF.

Stážovateľ Aalborg Portland Íslandi ehf. predložil pripomienky k rozhodnutiu dozorného úradu č. 421/04/COL listom z 2. septembra 2005. Vyjadril svoj súhlas s obavami dozorného úradu, ale zdôraznil, že rozhodnutie o začatí konania sa nezaobrá prevzatím dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Bez ohľadu na to, Aalborg Portland Íslandi ehf. nemal žiadne pripomienky k rozhodnutiu dozorného úradu č. 367/06/COL, ktorým sa konanie rozšírilo na prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. zo strany islandského štátu.

⁽²¹⁾ Podiely na spoločnosti Geca boli ocenené na 46,5 mil. ISK, podiely na spoločnosti Spödur na 40 mil. ISK a dlhopisy, ktoré vydala spoločnosť Spödur, na 11 mil. ISK.

⁽²²⁾ Íslenkt sement vysvetľuje, že celkové náklady na likvidáciu spoločnosti boli 390,4 mil. ISK vrátane súm, ktoré štát zaplatil za kúpu pozemkov v Reykjavíku a v Akranes. Ak by sa štát rozhodol spoločnosť zlikvidovať, náklady na likvidáciu by dosiahli likvidačnú hodnotu fixných aktív vo výške 69,9 mil. ISK po odpočítaní zmluvného záväzku vypratať areál, čo by viedlo k celkovým nákladom na likvidáciu spoločnosti vo výške 390,4 mil. ISK. V dôsledku rozhodnutia štátu prevziať dlh vo výške 388 028 317 ISK, ktorý mala spoločnosť voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov, a predaj podielov v spoločnosti za 68 mil. ISK spoločnosti Íslenkt sement dosiahli čisté náklady sumu 320 028 317 ISK. Náklady na likvidáciu teda prevýšili celkové náklady na predaj spoločnosti o 70 376 683 ISK.

7. ĎALŠIE PRIPOMIENKY ISLANDU

V liste z 8. apríla 2008 predložili islandské orgány doplňujúce informácie k predtým predloženému plánu na reštrukturalizáciu a pripojili prieskum trhu, ktorý nebol dozornému úradu dovtedy predložený.

II. HODNOTENIE

1. EXISTENCIA ŠTÁTNEJ POMOCI

Článok 61 ods. 1 Dohody o EHP znie takto:

„Ak nie je touto dohodou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členskými štátmi ES, štátmi EZVO alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná

s fungovaním tejto dohody, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami.“

1.1. NÁKUP MAJETKU, AKTÍV, AKCIÍ A DLHOPISOV

Štátna pokladnica Islandu kúpila na základe dohody o kúpe majetok a aktíva spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v Reykjavíku, administratívnu budovu spoločnosti v Akranes okrem jeden a pol podlažia a akcie a dlhopisy iných spoločností, ktoré spoločnosť vlastnila, za cenu 450 miliónov ISK.

V nasledujúcej tabuľke je porovnanie medzi trhovou hodnotou majetku a aktív spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v Reykjavíku a v Akranes, ako aj akcií a dlhopisov, ako ich ocenili nezávislí znalci⁽²³⁾, a cenou, ktorú za ne zaplatila štátna pokladnica:

(v mil. ISK)

	Ocenenie nezávislých znalcov	Cena, ktorú zaplatila Štátna pokladnica Islandu
Pozemky, nehnuteľnosti a zariadenia na Sævarhöfðidi 31 v Reykjavíku	276	280
Administratívna budova v Akranes (mínus 1,5 podlažia)	74,4	72,5
Akcie spoločnosti Geca	46,5	46,5
Akcie spoločnosti Spödur	40	40
Dlhopisy spoločnosti Spödur	11	11
Spolu	447,9	450

Je tu teda rozdiel 2,1 mil. ISK (t. j. 21 214 EUR), ktoré, podľa odhadov nezávislých znalcov, zaplatila štátna pokladnica za nakúpené aktíva navyše oproti ich trhovej hodnote. Rozdiel sa vzťahuje na predaj majetku v Reykjavíku, ktorý bol predaný o 4 milióny ISK drahšie než bol ocenený, a predaj administratívnej budovy v Akranes, ktorá bola predaná o 1,9 milióna ISK lacnejšie než bola ocenená.

Podľa judikatúry nemôže dozorný úrad v tomto rozhodnutí svojoľne určiť trhovú cenu len na základe znaleckého posudku⁽²⁴⁾. Pri určovaní trhovej ceny pozemkov alebo stavieb „musí [dozorný úrad] zohľadniť neistý charakter, ktorý môže mať retrospektívne určenie takejto trhovej ceny.“⁽²⁵⁾ Nemožno často vyvodiť záver, že jediný odhad predstavuje apriori trhovú hodnotu, ktorú by bol kupujúci ochotný akceptovať. Po testovaní trhu možno skôr zistiť primerané rozpätie prijateľnej trhovej hodnoty. Podľa názoru dozorného úradu nie je zrejmé,

aké široké by rozpätie malo byť. Môže sa líšiť v závislosti od prípadu.

Dozorný úrad zastáva názor, že rozdiel 2,1 milióna ISK v čistej cene medzi odhadom nezávislého znalca a cenou, ktorú zaplatila štátna pokladnica, je príliš malý na to, aby dokazoval, že kúpna cena nezodpovedala trhovým podmienkam. Cenu určenú nezávislým znalcom možno považovať za orientačnú. Výrazné odchýlky od tohto odhadu môžu naznačovať existenciu štátnej pomoci. Dozorný úrad však zastáva názor⁽²⁶⁾, že taký

⁽²⁴⁾ Spojené veci T-127/99, T-129/99 a T-148/99, *Diputación Foral de Alava a spol./Komisia*, Zb. 2002, s. II-1275, bod 71.

⁽²⁵⁾ Vec T-366/00, *Scott SA/Komisia*, Zb. 2007, s. II-797, bod 93.

⁽²³⁾ Almenna Verkfræðistofan (AV) vypracovala vo februári 2003 čiasťtočné ocenenie majetku spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v Reykjavíku a v novembri 2003 úplné ocenenie. Hodnotu dlhopisov a akcií určila MP Verðbref pri určovaní likvidačnej hodnoty spoločnosti pred predajom podielov štátu v spoločnosti. Pán Daníel Rúnar Elíasson, znalec v odbore oceňovania nehnuteľností realitnej agentúry Hákot, ocenil budovu v Akranes v auguste 2003.

⁽²⁶⁾ Podľa judikatúry Súdneho dvora dozornému úradu „nesmie byť vytýkané, že vykonal približné ohodnotenie“, lebo toto ohodnotenie je vo svojej podstate približné; porovnaj vyššie uvedený rozsudok SD vo veci T-366/00, *Scott SA/Komisia*, bod 96.

minimálny rozdiel, ako v tomto prípade, nie je dostatočný na preukázanie existencie štátnej pomoci v prospech Sementsverksmiðjan hf. Skôr naznačuje, že platba predstavovala spravodlivú trhovú cenu. Preto dozorný úrad usudzuje, že spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. nebola pri predaji majetku, aktív, akcií a dlhopisov Štátnej pokladnici Islandu poskytnutá štátna pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

1.2. PRÁVO SPOLOČNOSTI SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. PONECHAŤ SI ČASŤ AKTÍV A SPÄTNE ICH ODKÚPIŤ ZA FIXNÚ CENU

Článok 5 dohody o kúpe umožnil spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. ponechať si časť predaného majetku v Reykjavíku⁽²⁷⁾, užívať ich na účely vlastnej priemyselnej činnosti a vrátiť ich štátnej pokladnici najneskôr 31. decembra 2011. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. musela platiť za kompletnú údržbu a vylepšenia tohto majetku, ale neplatila žiadnu odplatu za toto užívacie právo. Navyše, podľa článku 6 dohody o kúpe mala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. do 31. decembra 2009 právo znovu odkúpiť uvedený predaný majetok v Reykjavíku za celkovú cenu 95 miliónov ISK navýšenú o vzniknuté úroky vypočítané na základe fixnej ročnej úrokovej sadzby 7 % od 1. augusta 2003.

Listom zo 17. februára 2006 (vec č. 363608) postúpili islandské orgány dozornému úradu anglickú kópiu dohody uzavretej medzi spoločnosťou Sementsverksmiðjan hf. a ministerstvom priemyslu v mene vlády Islandu. Na základe tejto dohody bola zrušená možnosť spoločnosti odkúpiť späť niektoré aktíva v Reykjavíku. Aktíva predané štátnej pokladnici boli odovzdané s účinnosťou od 1. januára 2004. Od uvedeného dňa, podľa článku 2 tejto dohody, spoločnosť prevzala tieto aktíva do prenájmu na dobu neurčitú. Mesačné nájomné za aktíva⁽²⁸⁾ je [...] ISK. Toto nájomné sa raz do roka upravuje podľa indexu stavebných nákladov. Islandské orgány vysvetlili, že výška nájomného bola vypočítaná s použitím sadzieb obvyklých na islandskom trhu s nehnuteľnosťami.

Dozorný úrad nemá dôvod pochybovať o pravdivosti a presnosti informácií poskytnutých islandskými orgánmi, podľa ktorých spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. platí za prenájom týchto aktív trhovú cenu⁽²⁹⁾. Po uvedených zmenách dohody sa tak dozorný úrad domnieva, že nebola poskytnutá štátna pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

⁽²⁷⁾ Dva zásobníky na skladovanie cementu, budova expedície/balenia cementu, schodisko a vstupná hala, obloženie cementového potrubia, oplatenie a brána, oceľové silo s príslušenstvom, vzduchové kompresory, sušička s elektrickým zariadením v skladiskovej hale pri doku, prístavný žeriav, potrubie v obložení zariadenie na váženie vozidiel a súvisiace počítačové vybavenie.

⁽²⁸⁾ Prenajatými aktívami sú tlaková komora, dve silá, expedícia cementu a čerpacia stanica, ktorej súčasťou je spevnená plocha 290 m². Okrem toho sú prenájaté aj zariadenie na váženie vozidiel, pozemok, žeriav, potrubia a oceľové silo, strojné zariadenia a toalety, transformačná stanica, schodisko a vstupná hala.

⁽²⁹⁾ Islandské orgány informovali úrad, že väčšinu pozemkov v Sævarhöfði v Reykjavíku, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., má v prenájme spoločnosť Jarðboranir hf. za cenu [...] ISK/m². Cena za prenájom požadovaná od spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. bola [...] ISK. Islandské orgány tiež vysvetlili, že ponuka na prenájom pozemkov v Sævarhöfði bola inzerovaná koncom roka 2003 v novinách Morgunblaðið a že najvýhodnejšiu ponuku predložila spoločnosť Jarðboranir hf. s uvedenou cenou. Z týchto dôvodov islandské orgány uviedli, že cena nájomného zodpovedala trhovým cenám na Islande.

1.3. PREVZATIE DÔCHODKOVÝCH ZÁVÄZKOV

Na základe dohody uzatvorenej 23. októbra 2003 medzi ministerstvom financií v mene štátnej pokladnice a dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov, prevzalo ministerstvo financií zvyšné dlhopisy, ktoré vydala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. na splatenie vzniknutých záväzkov podľa dohody z roku 1997. Ďalej na základe tej istej dohody prevzala štátna pokladnica záväzky spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ktoré sa týkali zamestnancov stále pracujúcich v spoločnosti. Tieto záväzky sa museli splácať a vyrovnávať každý rok.

1.3.1. Použitie štátnych zdrojov

Aby opatrenie predstavovalo štátnu pomoc musí byť, v prvom rade, poskytnuté štátom alebo zo štátnych prostriedkov. Na základe dohody podpísanej v októbri 2003 medzi ministerstvom financií a dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov zaplatí štátna pokladnica dôchodkovému fondu v mene spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. splatné sumy, ktoré mu spoločnosť dlhuje. V čase podpísania dohody boli záväzky spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu na vyplatenie dôchodkov zamestnancom, ktorí už boli v dôchodku, odhadnuté na 412 miliónov ISK. Okrem toho boli budúce záväzky za ostatných zamestnancov spoločnosti, patriacich do sekcie B dôchodkového fondu a stále pracujúcich v spoločnosti odhadnuté v rozpätí od 10 do 15 mil. ISK. Prevzatie dôchodkových záväzkov a ich vyrovnanie zo štátnej pokladnice si vyžaduje použitie štátnych prostriedkov.

1.3.2. Zvýhodnenie niektorých podnikov alebo výroby niektorých tovarov

Po druhé, opatrenie pomoci musí poskytovať príjemcovi výhody, ktoré ho oslobodia od poplatkov zvyčajne uhrádzaných z jeho rozpočtu.

Štát prevzal dlh, ktorý mala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov v súvislosti s vyplácaním dôchodkov jej vlastným zamestnancom. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. bola založená v roku 1955 ako súčasť štátnej správy. Zamestnanci výrobcu cementu, v tom čase nazývaného Islandské štátne cementárne, boli začlenení do dôchodkového fondu štátnych zamestnancov ako ostatní zamestnanci štátnej správy.

V roku 1997 štát reformoval dôchodkový fond štátnych zamestnancov. Dôchodkový fond štátnych zamestnancov poisťno-matematicky vyhodnotil záväzky voči začleneným osobám, pokiaľ ide o vyplácanie budúcich dôchodkov. Výsledok vyhodnotenia bol potom porovnaný s aktívami fondu a podielom záväzkov rôznych zamestnávateľov so začlenenými zamestnancami. Záväzky dôchodkového fondu štátnych zamestnancov voči zamestnancom spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ktorí už boli v dôchodku ku koncu roka 1996, zodpovedali sume 400 mil. ISK⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Podľa článku 3 dohody medzi dôchodkovým fondom štátnych zamestnancov a ministerstvom financií o plnení záväzkov štátnej pokladnice podľa článku 33 zákona č. 1/1997 o dôchodkovom fonde štátnych zamestnancov, pokiaľ ide o zamestnancov Islandských štátnych cementární na konci roka 1996, predstavovali záväzky v mene spoločnosti Iceland Cement Ltd. sumu 400 801 268 ISK.

Štátna pokladnica vyrovnala tento záväzok dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov dlhopismi spoločnosti. Tento záväzok bol v účtovníctve spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. až do 23. októbra 2003, kedy dlh spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu prevzal štát. Tento dlh sa na jednej strane týkal vyplácania dôchodkov zamestnancom spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ktorí boli v čase vzniku dlhu v roku 1997 už v dôchodku. Na druhej strane sa dlh týkal aj odhadovaných dôchodkov pre 5 zamestnancov, ktorí v tom čase ešte pracovali v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. a stále patrili do sekcie B dôchodkového fondu štátnych zamestnancov ⁽³¹⁾.

Keďže vyrovnanie dôchodkových záväzkov patrí k obvyklým nákladom, ktoré podnik musí uhrádzať v rámci prevádzky, prevzatie týchto platieb štátom oslobodilo spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. od prevádzkových nákladov. Týmto konaním štát poskytol tomuto podniku selektívnu výhodu, keďže ostatné podniky všetky náklady súvisiace s dôchodkovým zabezpečením svojich zamestnancov uhrádzať museli.

1.3.3. Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami

Po tretie, opatrenie pomoci musí narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami.

Podniky hospodársky zvýhodnené štátom, ktorý im zníži ich obvyklé nákladové zaťaženie, majú lepšie postavenie v rámci hospodárskej súťaže než podniky, ktoré takúto výhodu nemajú. Na trhu s cementom v rámci EHP existuje hospodárska súťaž. V súčasnosti na islandskom trhu s cementom pôsobia dve spoločnosti: Sementsverksmiðjan hf. a Aalborg Portland Íslandi ehf. Akákoľvek výhoda poskytnutá spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. a znižujúca náklady, ktoré by jej obvykle vznikli, poskytuje tejto spoločnosti výhodnejšie postavenie v rámci hospodárskej súťaže voči ostatným skutočným alebo potenciálnym aktérom na islandskom trhu s cementom, ktorí túto výhodu nedostali. Preto podpora, ktorú poskytol štát spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., narúša súťaž.

Po štvrté, aby bolo možné uplatniť ustanovenie článku 61 ods. 1 Dohody o EHP, oznámené opatrenie musí ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami Dohody o EHP.

Priamym konkurentom spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. na islandskom trhu je pobočka spoločnosti sídliacej v inom zmluvnom štáte Dohody o EHP, ktorý na Islande cement nevyrába, ale ho na Island dováža z iných krajín EHP. Z tohto dôvodu opatrenie ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami Dohody o EHP v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

⁽³¹⁾ Dôchodkové záväzky týkajúce sa zamestnancov, ktorí už boli v dôchodku, mali k októbru 2003 hodnotu 412 mil. ISK. K rovnakému dátumu bol dlh zodpovedajúci budúcim záväzkom za súčasných zamestnancov odhadnutý na približne 10 – 15 mil. ISK.

1.3.4. Záver

Z uvedených dôvodov sa dozorný úrad domnieva, že prevzatím dôchodkových záväzkov na základe dohody podpísanej v októbri 2003 medzi ministerstvom financií a štátnym dôchodkovým fondom poskytol štát spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. pomoc.

2. PROCEDURÁLNE POŽIADAVKY

Podľa článku 1 ods. 3 časti I protokolu 3 k Dohode o dozore a súde „Dozorný úrad EZVO je včas informovaný o zámeroch poskytnúť alebo zmeniť pomoc, aby mohol predložiť svoje pripomienky (...). Príslušný štát neuplatní navrhované opatrenia, kým sa konanie neukončí konečným rozhodnutím.“

Hoci islandské orgány listom z 29. augusta 2003 notifikovali plánovaný predaj štátnych podielov v spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., podpísanie uvedených dohôd islandskými orgánmi znamenalo realizáciu každého možného opatrenia štátnej pomoci, poskytnutej na základe týchto dohôd, ešte pred prijatím konečného rozhodnutia dozorného úradu o tejto notifikácii. Preto je poskytnutie štátnej pomoci v rámci tejto transakcie neoprávnenou štátnou pomocou v zmysle článku 1 písm. f) časti II protokolu 3, t. j. novou pomocou poskytnutou v rozpore s ustanovením článku 1 ods. 3 časti I tohto protokolu.

3. ZLUČITEĽNOSŤ POMOCI

Podľa článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP možno pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto pomoc nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom, pokladať za pomoc zlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP. Pomoc na reštrukturalizáciu sa musí posudzovať podľa usmernení dozorného úradu o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu (ďalej len „usmernenia o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu“).

V rozhodnutí č. 421/04/COL dozorný úrad zdôraznil, že islandské orgány nepredložili žiadny argument alebo náležitý dokumentačný dôkaz na posúdenie zlučiteľnosti pomoci s usmerneniami o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu. Listom z februára 2005 postúpili islandské orgány plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Vo februári 2008 islandské orgány predložili ďalšie informácie o pláne reštrukturalizácie. Dozorný úrad ďalej posúdi, či tieto nové informácie umožňujú dospieť k záveru, že štátna pomoc spĺňa požiadavky usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Vec T-157/01, *Danske Busvognmænd/Komisija* [2004] Zb. s. II-917, ods. 116.

3.1. UPLATNITEĽNÉ USMERNENIA

Štátna pomoc bola poskytnutá v októbri 2003, keď štát oslobodil spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. od dôchodkových záväzkov. Hodnotenie zlučiteľnosti tohto opatrenia pomoci bude vychádzať z usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu z roku 1999⁽³³⁾, uplatniteľných v čase poskytnutia pomoci.

3.2. PODNIK V ŤAŽKOSTIACH

Podľa oddielu 16.2.1 usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu sa za podnik v ťažkostiach na účely týchto usmernení v každom prípade a bez ohľadu na veľkosť považuje spoločnosť s ručením obmedzeným, ak sa jej zapísaný kapitál znížil o viac ako polovicu, pričom viac ako štvrtinu tohto kapitálu stratila počas predchádzajúcich 12 mesiacov. Bez ohľadu na druh dotknutej spoločnosti sa podľa usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu za podnik v ťažkostiach na účely týchto usmernení považuje podnik, ktorý spĺňa kritériá vnútroštátnych právnych predpisov na začatie konkurzného konania. Obvyklými príznakmi podniku v ťažkostiach sú rastúce straty, klesajúci obrat, narastajúce skladové zásoby, prebytočná kapacita, klesajúci peňažný tok, narastajúci dlh, narastajúce úrokové zaťaženie a klesajúca alebo nulová hodnota čistých aktív.

Zapísaný kapitál spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. sa znížil z 1 096 mil. ISK v roku 2000 na 458 mil. ISK v roku 2003. Obrat spoločnosti klesol z 1,06 mld. ISK v roku 2000 na 863 mil. ISK v roku 2001 a 598 mil. v roku 2002. Tržby spoločnosti klesli z [...] v roku 2000 na [...] v roku 2001 a [...] v roku 2002. V dôsledku toho sa znížil objem výroby o vyše [...]%. V rovnakom období sa prudko zhoršovali prevádzkové výsledky. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. mala v roku 2000 zisk 70 mil. ISK, ale v roku 2001 utrpela stratu 230 mil. ISK. Strata spoločnosti v roku 2002 predstavovala 220 mil. ISK. Od roku 2000 do roku 2002 vzrástol celkový dlh spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. zo 733 mil. ISK na 1 157 mil. ISK. Bežné aktíva klesli zo 750 mil. ISK na 640 mil. ISK.

V ročnej závierke spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. za rok 2002 vyjadrili účtovníci vážne obavy nad finančnou situáciou spoločnosti. Akumulované straty a vysoká pravdepodobnosť narastania prevádzkových strát v roku 2003 viedli k záveru, že možnosť pokračovania prevádzky spoločnosti je otázna.

Podľa vysvetlení a informácií islandských orgánov bola spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. na pokraji úpadku a nedokázala sa už zotaviť pomocou vlastných zdrojov.

Preto sa dozorný úrad domnieva, že v čase poskytnutia pomoci bola spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu.

⁽³³⁾ Uverejnené v Ú. v. ES L 274, 26.10.2000, s. 17 a dodatku EHP č. 48, 26.10.2000.

3.3. DEFINÍCIA POMOCI NA REŠTRUKTURALIZÁCIU

Pomoc na reštrukturalizáciu by sa mala opierať o uskutočniteľný, koherentný a ďalekosiahly plán obnovy dlhodobej životaschopnosti podniku. Podľa oddielu 16.2.2 usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu, zahŕňa pomoc na reštrukturalizáciu zvyčajne jeden alebo viac z týchto prvkov: reorganizácia a racionalizácia aktivít podniku na efektívnejšom základe, čo obvykle znamená ukončenie stratových aktivít; reštrukturalizácia tých aktivít, v prípade ktorých sa dá obnoviť konkurencieschopnosť; a prípadne diverzifikácia v oblasti nových a životaschopných aktivít. Finančná reštrukturalizácia (kapitálové injekcie, zníženie dlhu) musí obvykle sprevádzať fyzickú reštrukturalizáciu. Ustanovenia o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu však zdôrazňujú, že reštrukturalizačné operácie sa nemôžu obmedziť na finančnú pomoc, ktorej cieľom je zvrátiť minulé straty, bez riešenia príčin týchto strát.

Plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. pozostával z celého radu opatrení. Týkal sa finančnej reštrukturalizácie spoločnosti, reštrukturalizácie pracovných síl a výrobných nákladov, začlenenia alternatívnych zdrojov príjmov. Pri zohľadnení usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu sa teda plán reštrukturalizácie neobmedzoval na finančnú reštrukturalizáciu, ale venoval sa rôznym aspektom reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Pomoc je teda typom pomoci, ktorá sa má hodnotiť podľa usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu.

3.4. PODMIENKY SCHVÁLENIA POMOCI NA REŠTRUKTURALIZÁCIU

Štátnu pomoc poskytovanú podnikom v ťažkostiach na reštrukturalizáciu možno považovať za oprávnenú len pri splnení určitých podmienok. Odôvodnená môže byť na základe sociálnych alebo regionálnych dôvodov, potrebou zohľadniť prospešnú úlohu, ktorú v hospodárstve zohrávajú malé a stredné podniky (MSP), alebo výnimočne, potrebou udržať konkurenčnú trhovú štruktúru, ak by zánik podnikov mohol mať za následok vznik monopolu alebo oligopolnej situácie.

3.4.1. Obnovenie životaschopnosti

Podľa oddielu 16.3.2.2 písm. b) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu by poskytnutie pomoci malo byť podmienené realizáciou plánu reštrukturalizácie, ktorý musí schváliť dozorný úrad. Plán reštrukturalizácie, ktorého trvanie musí byť čo najkratšie, musí obnoviť dlhodobú životaschopnosť podniku v rámci primeraného časového rozpätia a na základe realistických predpokladov, pokiaľ ide o budúce prevádzkové podmienky. Pomoc na reštrukturalizáciu musí byť spojená s uskutočniteľným plánom reštrukturalizácie, ku ktorého realizácii sa príslušný členský štát EZVO zaviazal. Plán je potrebné so všetkými súvisiacimi podrobnosťami predložiť dozornému úradu a musí obsahovať najmä prieskum trhu.

Zlepšenie životaschopnosti musí vychádzať predovšetkým z vnútorných opatrení obsiahnutých v pláne reštrukturalizácie. Vonkajšie faktory ako kolísanie cien a dopytu, na ktoré spoločnosť nemá veľký vplyv, môžu byť zohľadnené iba ak sú príslušné prognózy trhu všeobecne uznávané. Reštrukturalizácia musí zahŕňať ukončenie činností, ktoré by aj po reštrukturalizácii boli štruktúrne stratové.

Ustanovenia oddielu 16.3.2.2 písm. b) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu vyžadujú, aby v pláne reštrukturalizácie boli opísané okolnosti, za ktorých sa podnik dostal do ťažkostí. Tieto údaje sú podkladom pre posúdenie, či sú navrhované opatrenia primerané. Mal by, okrem iného, zohľadňovať súčasný stav a predpokladaný vývoj v oblasti ponuky a dopytu na trhu príslušných výrobkov a obsahovať scenáre odzrkadľujúce najlepší prípad, najhorší prípad a stredné predpoklady, ako aj konkrétne údaje o silných a slabých stránkach podniku. Mal by podniku umožniť rozvoj novej štruktúry, ktorá mu umožní dosiahnuť dlhodobú životaschopnosť a stáť na vlastných nohách.

Tento plán by mal zabezpečiť zvrat, ktorý umožní podniku po dokončení jeho reštrukturalizácie pokryť vlastné náklady vrátane odpisov a finančných poplatkov. Podľa usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu by mala byť očakávaná návratnosť kapitálu dostatočná na to, aby reštrukturalizovaný podnik mohol samostatne konkurovať na trhu.

Plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. tvorili tieto štyri opatrenia:

- finančná reštrukturalizácia,
- reštrukturalizácia pracovných síl,
- reštrukturalizácia výrobných nákladov,
- alternatívne zdroje príjmov.

Finančná reštrukturalizácia

Islandské orgány vysvetlili, že jedným z kľúčových opatrení reštrukturalizácie bolo zníženie dlhu predajom aktív. Na jeseň roku 2003 predala spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. všetky aktíva, ktoré priamo nesúviseli s výrobou a dodávkami cementu na islandský trh. Pomocou prostriedkov získaných z tohto predaja bola spoločnosť schopná znížiť existujúce dlhy a aspoň znížiť prevádzkové straty. Celkový výnos z predaja aktív bol 580 mil. ISK a použil sa na zníženie dlhodobých a krátkodobých dlhov. Hlavným cieľom spoločnosti bolo minimalizovať počas reštrukturalizácie kapitálové výdavky. O všetkých zostávajúcich dlhodobých dlhoch sa potom znovu rokovalo, takže spoločnosť najbližšie dva roky po predaji neznížila istinu úveru.

Podľa poskytnutých informácií boli pre spoločnosť nové rokovania o splácaní dlhov s veriteľmi najťažšou časťou reštrukturalizácie. Zdá sa, že spoločnosť z dôvodov strát, ktoré utrpela počas troch rokov pred predajom, značne zvýšila svoje krátkodobé i dlhodobé úvery. Spoločnosť prijala úvery od rôznych inštitúcií. Úverové inštitúcie považovali tieto úvery poskytnuté spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. za úvery, ktoré si berie štát a po privatizácii neboli ochotné poskytnúť spoločnosti ďalšie úvery, pokiaľ nebudú uhradené nesplatené úvery. Preto bolo

potrebné značne znížiť mieru zadlženosti, čo sa dosiahlo predajom aktív, ktoré neboli nevyhnutné pre výrobu alebo distribúciu cementu.

Islandské orgány uviedli, že „rozhodujúcim faktorom pri [finančných] rokovaniach bolo odstránenie dôchodkového dlhu zo súvahy spoločnosti, takže mohla predložiť uskutočniteľný a prijateľný splátkový kalendár. Je zrejme, a tento názor zdieľali kupujúci aj veritelia, že spoločnosť nemohla splácať naraz dôchodkový dlh aj ostatné krátkodobé a dlhodobé úvery a zároveň udržať kritickú úroveň investícií do fixných aktív, aby zachovala prevádzkyschopnosť spoločnosti.“

Odstránenie dôchodkového dlhu spolu s čiastočným splatením ostatných dlhov boli potrebné na dosiahnutie schválenia finančnej reštrukturalizácie.

Reštrukturalizácia pracovných síl

V čase predaja pracovalo pre spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. 63 zamestnancov. Rozbor hospodárskych daností podniku a trhu, na ktorom pôsobí, ukázal, že počet pracovníkov bude potrebné znížiť najmenej o 20 zamestnancov. Na prevádzku závodu bolo potrebných minimálne 41 zamestnancov. Zmluvy s nadbytočnými zamestnancami boli ukončené, pričom vzhľadom na dĺžku zamestnania v spoločnosti boli v prípade niektorých zamestnancov náklady na odstupné vysoké.

Po druhé, spoločnosť uplatňovala pri väčšine svojich zamestnancov vo výrobe prémiový systém. Suma, ktorá sa rozdeľovala medzi zamestnancom, bola fixná, takže náklady na výrobné prémie zostávali pre podnik rovnaké bez ohľadu na počet zamestnancov. Začali sa rokovania s odbormi, aby sa tieto výrobné prémie uplatňovali na jednotlivého zamestnanca, aby zníženie celkového počtu zamestnancov prinieslo aj zníženie celkovej sumy vyplácaných výrobných prémieí.

Reštrukturalizácia výrobných nákladov a alternatívnych zdrojov príjmov

Podľa islandských orgánov bolo najdôležitejším opatrením nové rokovanie o cenách surovín. Navyše sa zmenilo zloženie cementu, aby sa znížili náklady na energiu vo výrobe.

Pokiaľ ide o nové rokovania o cenách surovín, značná časť variabilných prevádzkových nákladov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. súvisela s medzinárodnými/vnútroštátnymi trhovými cenami a nedala sa zmeniť. Takáto bola situácia v prípade uhlia, elektrickej energie, kremenného prachu a ďalších surovín. Cenu za dodávku lastúrového piesku, najdôležitejšej domácej suroviny, sa však podarilo znížiť o [...] %. Bolo možné rokovať aj o cenách ďalších domácich surovín.

Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. začala spaľovať tekuté odpady ako alternatívny zdroj príjmov a prostriedkov na zníženie celkových nákladov na palivo.

Splnenie reštrukturalizačných požiadaviek

Na základe uvedených opatrení dospel dozorný úrad k záveru, že plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. spĺňa požiadavky uvedené v usmerneniach o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu. V pláne reštrukturalizácie boli opísané okolnosti, za ktorých sa spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. dostala do ťažkostí. Spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. nebola schopná čeliť hospodárskej súťaži a hospodárskemu oslabeniu stavebného sektora na začiatku 21. storočia. Plán obsahoval dôkladnú finančnú reštrukturalizáciu, ktorá zahŕňala nové rokovania o dlhoch s veriteľmi a prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti voči štátnemu dôchodkovému fondu islandským štátom. Finančná reštrukturalizácia bola sprevádzaná opatreniami fyzickej reštrukturalizácie, ktorej súčasťou bola reštrukturalizácia pracovných síl (ukončenie pracovných zmlúv s pracovníkmi, nové rokovanie o výhodách pracovníkov) a najmä reštrukturalizácia výrobných nákladov, ktorá bola najnákladnejšou časťou plánu reštrukturalizácie. Znížili sa výrobné náklady, bolo upravené zloženie cementu, boli dohodnuté nové zmluvy s dodávateľmi, na trhu sa spustili iniciatívy zamerané na zvýšenie príjmov. V pláne reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. sa počítalo s obnovením životaschopnosti v krátkej lehote dvoch rokov, ktorá sa zdá byť primeraným časovým rámcom. Plán sa už v plnom rozsahu realizoval a umožňuje spoločnosti samostatne konkurovať na trhu. Z uvedených dôvodov, na základe informácií poskytnutých islandskými orgánmi, sa dozorný úrad domnieva, že plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. spĺňa požiadavky uvedené v oddiele 16.3.2.2 písm. b) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu.

3.4.2. Zamedzenie nadmernému narušeniu súťaže

V oddiele 16.3.2.2 písm. c) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu sa vyžaduje prijatie opatrení na čo najväčšie zmiernenie všetkých nepriaznivých vplyvov pomoci na konkurentov. V opačnom prípade by sa mala pomoc považovať za pomoc v rozpore so spoločným záujmom, a teda za nezlučiteľnú s fungovaním Dohody o EHP. Táto podmienka má zvyčajne formu obmedzenia prítomnosti spoločnosti na príslušnom trhu po skončení obdobia reštrukturalizácie. Ak je veľkosť relevantného trhu, ako aj podiel podniku na tomto trhu, na úrovni EHP zanedbateľný, je potrebné vychádzať z toho, že nedôjde k nadmernému narušeniu hospodárskej súťaže.

Podľa ustanovení oddielu 16.3.2.2 písm. c) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu určí dozorný úrad rozsah obmedzenia alebo zníženia nevyhnutný na zamedzenie vzniku nadmerného narušenia súťaže na základe prieskumu trhu pripojeného k plánu reštrukturalizácie a v prípade, že bolo začaté konanie, na základe informácií zainteresovaných strán.

V tomto prípade začal dozorný úrad v decembri 2004 konanie vo veci formálneho zisťovania a v novembri 2006 ho rozšíril. Zainteresované strany však nepredložili žiadne pripomienky,

ktoré by mohli poskytnúť informácie, pokiaľ ide o potrebu uložiť kompenzačné opatrenia a o ich rozsah.

V usmerneniach o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu sú podniky, ktorých ďalšia prevádzka pravdepodobne nijako podstatne neovplyvní hospodársku súťaž v EHP, posudzované zhovievavejšie. Islandské orgány predložili prieskum trhu týkajúci sa spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. a islandského trhu s cementom, ktorý je jediným trhom na ktorom spoločnosť pôsobí. Podľa tohto prieskumu je celý trh s cementom na Islande obmedzený nízkym počtom obyvateľov krajiny. Na islandskom trhu s cementom pôsobia dve spoločnosti: Sementsverksmiðjan hf. a Aalborg Portland Íslandi ehf. Kým prvá z nich vyrába a predáva cement a troskový cement, druhá dováža cement z Dánska a na Islande ho predáva. V roku 2002 bola spotreba cementu na Islande 122 899 ton⁽³⁴⁾. V EÚ sa v roku 2002 spotrebovalo 217,6 milióna ton cementu. Preto je možné považovať podiel islandského trhu s cementom v rámci EHP za zanedbateľný.

Podľa ustanovení oddielu 16.1 ods. 3 usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu možno pomoc na reštrukturalizáciu považovať za odôvodnenú nielen na základe sociálnych alebo regionálnych dôvodov, ale aj úsilím zachovať konkurenčnú trhovú štruktúru, ak by zánik podnikov mohol viesť k vzniku monopolu alebo oligopolnej situácie. To by sa stalo v prípade Islandu, ak by spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. opustila trh, čo by s najväčšou pravdepodobnosťou vyvolalo vznik monopolného trhu s cementom závislého od dovozu jediného konkurenta na islandskom trhu s cementom. Skutočnosť, že pre trh s cementom na Islande je typický buď monopol, alebo oligopol dvoch účastníkov trhu ukazuje, že pre ďalších účastníkov sú možnosti a príťažlivosť tohto trhu veľmi obmedzené vzhľadom na malý rozsah trhu a možnosti jeho rozvoja (v tejto súvislosti sa odkazuje na zistenia v uvedenom prieskume trhu).

Dozorný úrad preto nepovažuje za potrebné vyžadovať ďalšie opatrenia na obmedzenie prítomnosti spoločnosti na trhu.

3.4.3. Pomoc obmedzená na minimum

V súlade s ustanoveniami oddielu 16.3.2.2 písm. d) usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu sa musí výška a intenzita pomoci obmedziť na striktné minimum potrebné na realizáciu reštrukturalizácie vzhľadom na existujúce finančné prostriedky podniku, jeho akcionárov alebo podnikateľskej skupiny, do ktorej patrí. Od príjemcov pomoci sa očakáva, že poskytnú značný príspevok k plánu reštrukturalizácie zo svojich prostriedkov vrátane predaja aktív, ktoré nie sú nevyhnutne dôležité pre prežitie podniku, alebo z externých zdrojov za trhových podmienok. Aby sa obmedzil rušivý vplyv opatrenia na hospodársku súťaž, požaduje sa v ustanoveniach oddielu 16.3.2.2 písm. d), aby výška pomoci alebo forma, akou sa pomoc poskytuje, neumožňovala poskytnúť podniku nadmernú hotovosť, ktorú by mohol použiť na agresívne činnosti narušujúce trh a nesúvisiace s procesom reštrukturalizácie.

⁽³⁴⁾ Z toho 38,245 ton bolo na Island dovezených a 84,684 ton bolo vyrobených v krajine.

V súlade s usmerneniami o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu dozorný úrad skúma objem záväzkov podniku po reštrukturalizácii vrátane situácie po každom odložení alebo znížení jeho dlhov. Dozorný úrad tiež skúma, či sa pomoc nevyužíva na financovanie nových investícií, ktoré nie sú nevyhnutne dôležité pre obnovenie životaschopnosti podniku. V každom prípade sa musí preukázať, že pomoc bude použitá len na účel obnovy životaschopnosti podniku a že neumožní príjemcovi počas realizácie plánu reštrukturalizácie rozšíriť výrobnú kapacitu, pokiaľ to nie je nevyhnutné na obnovenie jeho životaschopnosti, bez toho, aby sa tým nenáležite narušila hospodárska súťaž.

Základná časť reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. spočívala v predaji aktív, ktoré neboli nevyhnutné na jej prežitie, napr. pozemkov a stavieb, ako aj podielov a dlhopisov iných podnikov, ktoré spoločnosť mohla predat,

aby získala hotovosť na zaplatenie svojich dlhov. Navyše boli dlhy spoločnosti v rozsahu, v akom to bolo možné, splatené a splácanie novo dohodnuté tak, aby sa uľahčilo ich splácanie počas ďalšieho fungovania spoločnosti. Reštrukturalizáciu zamestnancov a výrobných nákladov a štruktúr zabezpečila a financovala spoločnosť vlastnými prostriedkami. Jediný zásah štátu spočíval v prevzatí dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v sume zodpovedajúcej približne 425 miliónom ISK. Toto považovali veritelia spoločnosti za nevyhnutný predpoklad na realizáciu reštrukturalizácie. Preto dozorný úrad dospel k záveru, že pomoc poskytnutá zo štátnej pokladnice bola obmedzená na nevyhnutné minimum, keďže sa týkala len prevzatia dlhu spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov štátom.

Náklady na reštrukturalizáciu možno zhrnúť takto:

a) nové rokovania s veriteľmi	10 811 853 ISK 2 648 904 ISK (poplatok za realizáciu finančnej reštrukturalizácie)
b) reštrukturalizácia pracovných síl	19 098 479 ISK 2 702 963 ISK (poplatok za realizáciu reštrukturalizácie pracovných síl)
c) reštrukturalizácia výrobných nákladov a alternatívnych zdrojov príjmov	1 018 200 000 ISK
d) nové ocenenie aktív	511 856 488 ISK

Dozorný úrad považuje účasť islandského štátu na reštrukturalizácii spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. prevzatím dôchodkových záväzkov spoločnosti voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov za základný prvok pre realizáciu reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. štátom pokladali veritelia spoločnosti za predbežnú podmienku nových rokovaní o akýchkoľvek ďalších dlhoch a záväzkoch. Táto pomoc poskytnutá štátom umožnila spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. získať potrebné zdroje na financovanie čisto reštrukturalizačných opatrení.

Hoci prevzatím dôchodkových záväzkov nevznikli náklady spoločnosti Sementsverksmiðjan hf., ale štátu, malo by sa toto prevzatie zahrnúť do celkového hodnotenia reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. Táto pomoc bola nevyhnutná na vykonanie rôznych reštrukturalizačných opatrení. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a vzhľadom na sumu výdavkov nevyhnutných na obnovenie životaschopnosti spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. sa dozorný úrad domnieva, že suma pomoci poskytnutej na túto reštrukturalizáciu bola obmedzená na požadované minimum.

3.4.4. *Pomoc na reštrukturalizáciu v podporovaných oblastiach*

V súlade s oddielom 16.3.2.5 usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu bude dozorný úrad pri posudzovaní pomoci na reštrukturalizáciu v podporovaných oblastiach prihliadať na potreby regionálneho rozvoja. V prípade podporovaných oblastí môžu byť podmienky na schválenie pomoci menej prísne, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie kompenzačných opatrení. To však neznamená, že dozorný úrad bude pristupovať zhovievavo k pomoci na reštrukturalizáciu nezdravých firiem nachádzajúcich sa v podporovaných oblastiach, aby niektorému regiónu pomohol umelo udržiavať životaschopnosť podnikov. Naopak, je v najlepšom záujme takéhoto regiónu, aby čo najskôr vyvinul alternatívne aktivity, ktoré sú životaschopné a trvalo udržateľné.

Závod spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. je situovaný v Akranes v stredozápadnom regióne Islandu. Táto oblasť je zahrnutá v mape regionálnej pomoci Islandu, ktorú schválil dozorný úrad v rozhodnutí č. 253/01/COL z 8. augusta 2001. V tejto oblasti prevyšuje nezamestnanosť vnútroštátny priemer a obyvateľstvo ho opúšťa. Cementáreň sa v Akranes nachádzala od roku 1958 a predstavovala dôležitý prvok hospodárskeho života oblasti. V meste s približne 5 500 obyvateľmi by malo zatvorenie závodu veľmi negatívny dosah a viedlo by k ďalšiemu znižovaniu počtu obyvateľstva v oblasti a k všeobecnému sociálnemu a hospodárskemu úpadku.

3.4.5. Uskutočnenie plánu reštrukturalizácie v plnom rozsahu

V súlade s ustanoveniami usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu musí spoločnosť uskutočniť plán reštrukturalizácie, ktorý bol schválený dozorným úradom, v plnom rozsahu a musí splniť všetky ďalšie povinnosti stanovené v rozhodnutí dozorného úradu ⁽³⁵⁾. Dozorný úrad bude považovať nedodržanie plánu alebo nesplnenie ďalších povinností za zneužitie pomoci.

V pláne reštrukturalizácie bol navrhnutý tento časový plán:

Opatrenie	Začiatok reštrukturalizácie	Dokončenie reštrukturalizácie
Finančná reštrukturalizácia (rokovania a splácanie dlhov úverovými inštitúciami, prevzatie dôchodkových záväzkov štátom)	september 2003	október 2003
Reštrukturalizácia pracovných síl (prepustenie zamestnancov, nové rokovania s odbormi)	október 2003	apríl 2004
Reštrukturalizácia výrobných nákladov (nové rokovania s dodávateľmi o cenách, alternatívne príjmy a zníženie nákladov)	október 2003	december 2004

V pláne reštrukturalizácie sa počítalo s dosiahnutím zisku po reštrukturalizácii spoločnosti v júli 2005. Islandské orgány informovali dozorný úrad, že spoločnosť Sementsverksmiðjan hf. dokončila plán reštrukturalizácie a bola schopná dosiahnuť prechodový bod práve v roku 2005. Sementsverksmiðjan hf. vyprodukovala od júna 2003 do mája 2004 stratu 83 mil. ISK v porovnaní so stratou 250 mil. ISK vyprodukovanou v roku 2002. Od júna 2004 do mája 2005 vytvorila spoločnosť zisk 22 mil. ISK.

Na základe týchto informácií sa zdá, že plán reštrukturalizácie spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. mal najkratšie možné trvanie, dlhodobú životaschopnosť firmy sa podarilo obnoviť v rámci primeraného časového rozpätia, a teda bol založený na realistických predpokladoch, pokiaľ ide o budúce prevádzkové podmienky.

3.4.6. Monitorovanie a výročná správa

Dozorný úrad musí mať možnosť presvedčiť sa, že sa plán reštrukturalizácie riadne realizuje. To sa obvykle zabezpečuje predkladaním pravidelných správ dozornému úradu zo strany štátu EZVO. V tomto prípade však už reštrukturalizácia skončila obnovením životaschopnosti spoločnosti. Nezostali žiadne nedokončené reštrukturalizačné opatrenia, všetky boli úspešne dokončené. Preto v tomto prípade nie je potrebné podať správu o realizácii plánu reštrukturalizácie.

⁽³⁵⁾ Plán reštrukturalizácie by mal byť v zásade predložený v plnom znení spolu s notifikáciou pred poskytnutím pomoci. V tomto prípade plán nebol predložený vopred, ale hlavné prvky plánu reštrukturalizácie boli stanovené ešte pred uskutočnením reštrukturalizácie. Dozorný úrad sa preto domnieva, že môže byť schválený podľa usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu.

3.5. ZÁSADA „JEDENKRÁT A NAPOSLEDY“

Pomoc na reštrukturalizáciu by sa mala poskytovať len raz, aby sa zabránilo nespravodlivému poskytovaniu pomoci podnikom. Keď sa plánovaná pomoc na reštrukturalizáciu notifikuje dozornému úradu, podľa oddielu 16.3.2.3 usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu musí štát EZVO uviesť, či príslušný podnik už v minulosti dostal pomoc na reštrukturalizáciu vrátane akejkoľvek takejto pomoci poskytnutej pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto usmernenia a každej nenotifikovanej pomoci.

Islandské orgány vyhlásili, že zásada „jedenkrát a naposledy“ bola dodržaná. Ďalej vyhlásili, že spoločnosť nedostala v minulosti žiadnu pomoc a ani v budúcnosti sa v jej prípade neplánuje poskytnutie pomoci.

4. ZÁVER

Z uvedených dôvodov sa dozorný úrad domnieva, že pomoc poskytnutá spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. v súvislosti s prevzatím dôchodkových záväzkov spoločnosti islandským štátom predstavuje pomoc na reštrukturalizáciu, ktorá je zlučiteľná s fungovaním Dohody o EHP podľa ustanovení usmernení o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu uplatniteľných v čase poskytnutia tejto pomoci,

PRIJAL TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Prevzatie dôchodkových záväzkov spoločnosti Sementsverksmiðjan hf. voči dôchodkovému fondu štátnych zamestnancov zo strany štátu predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

Článok 2

Pomoc uvedená v článku 1 je zlučiteľná s fungovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP v spojení s usmerneniami o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu, ktoré prijal dozorný úrad v roku 1999.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Islandskej republike.

Článok 4

Iba anglické znenie je autentické.

V Bruseli 28. mája 2008

Za Dozorný úrad EZVO

Per SANDERUD
predseda

Kristján Andri STEFÁNSSON
člen kolégia
